

Tonca iz lonca.

Nenavadna zgodba iz starih časov.

4.

ona je bil truden in je sédel na klop pod medenko, da počaka, kdaj bo kuhano. Slišal je ženine besede, a bil je od vročine opoldanskega sonca kakor omamljen in se mu ni ljubilo, da bi ji povedal svoje.

»Griču, griču, hrane otročiču!« mu je pripovedoval ščinkavec, ki se je približal prav do njega, kukavica iz gozda pa je kukala in kukala, kakor bi zibala: »Tu ... tu ... tu ... tu ...!« In srakoper se je še vedno povračal na prekljo, kjer se je oglašal, kakor bi strgal korenček: »Šlek, šlek, šlek ...!«

Ptičjih glasov Tona ni razumel, saj se njihove govorice ni nikoli nikjer učil, a ko je sedel tako na klopi in oslonil komolec na kolena in oprl glavo v dlani in jih poslušal, je pozabil, da čaka na južino. Sonce, ki se mu je upiralo v hrbet, ga je gredo in se ni mogel ubraniti dremežu. Ko je zaprl oči, že ni slišal več ptičev. Bil je v gozdu in nabiral suhljad. Vsaka veja, ki jo je prijel z roko, da jo oklesti in preseka za butaro, se mu je spremenila v pisanega gada. Urno ga je vrgel na tla in zamahnil s sekiro, da bi ga pobil, a na tleh je ostala vsakokrat navadna veja. Ko je videl, da ni nevarnosti, se ni več bal. Gade je metal na tla in kup je rastel. In je potem urezal leskovko, da bi zvil trto. Na debeli konec je stopil z levo nogo, prijel na sredi z levico, z desno pa je začel od zgoraj viti. Mraz ga je spreletel, zakaj kakor je vil, se je leskovka spreminjala v gada. »No, si je mislil, pičiti me ne more, saj mu čevelj dobro pritiska glavo!« In je vil do konca. Potem pa je bil v zadregi, kako naj s tako trto poveže butaro. Pa se je le opogumil. Gada je dal lepo na tla in glej, bil je navadna trta. Nato je zagrabil s kupa z obema rokama suhljadi, da jo položi na trto, pa ojoj: V rokah so se mu zvijali gadi in vzpenjali glave in sikali vanj z viličastimi jeziki. Kakor je zgrabil, tako hitro je vrgel veje na trto in spet ni bilo več gadov. Štirikrat, petkrat se je to ponovilo in butara je bila zložena in je samo čakala, da jo poveže. Sklonil se je nad kup, prijel za oba konca trte in še s koleni pritisnil na suhljad, da bi se udala in bi laže povezal, pa je držal z rokami gada za glavo in rep in pod kolena se je tudi udajalo. Kjerkoli se je z golo roko dotaknil veje, se je spremenila v gada. Popustil je vse in gadov ni bilo, a ko je znova začel vezati, je spet držal gada ... Neznansko ga je jezilo, da se je zastonj trudil, a ko je tedaj zaslišal, kako se mu Gozdulja hripavo na ves glas smeje, je vedel, da je vse to njeno delo. Razdraženi so bili gadi, a on se je še bolj razdražil. Zgrabil je sekiro in jo z vso močjo vrgel proti čarovnici, da bi jo ubil. In bi jo, a imela je s seboj peklenskega Črnina, ki se je vzpel pred njo na zadnje noge, in ko je priletela sekira vanj, se je odbila. Ker ni s sekiro nič opravil, se je zagnal proti babi, da bi jo zgrabil za goltanec in jo zadušil, a tedaj je prišel izza dreves oni popotnik, ki je bil pri njih na tiho nedeljo. Prijel ga je za roko in ga peljal k butari ter mu rekel, naj jo poveže. Branil se je, a naposled je le prijel za trto in nič več se ni spremenila v gada. Lepo je povezal butaro in popotni mu jo je pomagal zadeti in je šel z njim. Butara ni bila prav nič težka, nikoli ni še nosil tako lahko ...

»Za božjo voljo, kaj je danes z bobom, da se ne skuha in ne skuha!« se je Polona nejevoljno oglasila na pragu in zbudila moža, ki jo je začudeno pogledal, kakor da je ne razume.

»Kaj me tako gledaš: Sam pojdi potikat in pihat in kuhat, jaz sem že vsega sita!«

Tona je vstal in stopil mrmraje v kuhinjo. Ogenj je gorel, v loncu je vrelo in kipelo in šumelo. Z leseno žlico je zajel iz lonca nekaj bobov, jih otipal s prsti in hotel zmečkati, da bi videl, ali so kuhani, a bili so še trdi ko kamen. Vrgel jih je v lonec in pri tem začutil, kako je lačen. Občutek lakote ga je spravil iz ravnotežja.

»Doma bi ostala pa poskrbela, da bi bilo o pravem času kuhano! Kaj ti je bilo treba hoditi z menoj v gozd. Moja butara bi že zadostovala za nekaj dni! In bob greš pristavljat, ko ni nikogar, da bi pazil nanj in mu potikal!«

»Da nimam otrok, mi očitaš!« se je obrnila Polona na pragu. »O ti moj ljubi Bog, še to sem dočakala!«

Prišla je in se sesedla na rob ognjišča in začela sunkovito jokati. Tona je ni nameraval žaliti in pomislil je, da je nemara le izustil pretrdo besedo, pa je bolj mirno dejal:

»Kaj ti očitam? Nič ti ne očitam! In kar se tiče otrok, pa jih imej toliko, kolikor je boba v loncu, da se ne boš emerila ob vsaki besedi in mislila, da ti kaj očitam!«

Tako je rekel Tona in stopil proti izbi in že odprl vrata, da bi kljub praznemu želodcu poprijel za svoje vsakdanje delo, ki ga je moral dopoldne odložiti.

»Joj, joj, Tona, kaj pa je to, kaj pa je to?« je tedaj vzkliknila Polona, sklenila roke in jih dvignila prav do ust in kakor okamenela gledala na lonec, v katerem se je kuhala bob.

»Ali si se pregrešil ali kaj? Poglej, poglej!« je čez trenutek prišla spet k sebi in planila k možu in ga kar vlekla k ognjišču, da bi videl, kaj se godi.

Tona je zazijal in debelo gledal.

Iz lonca so se prekopicavali na ono stran, kjer ni bilo ognja, drobni otročički in čebljali in vreščali in se začeli poditi po kuhinji, vleči Polono za krilo, Tona pa za hlače, da se oba nista upala prestopiti.

»Sedaj pa imava!« je po prvi osuplosti prišel Tona do besede.

»Hvala Bogu!« je bila Polona vesela.

»Kaj hvala Bogu? Ali misliš, da je to božje delo? Gozdulja mora imeti tu svoje prste vmes! Prej sem zunaj zadremal, pa se mi je sanjalo, kako mi je vsako vejo v gozdu spremenila v gada. Na. zdaj je pa spremenila še bob v otroško drobnjad! Gotovo je bila tu v hiši, ko naju ni bilo doma,

pa je bob zacoprala! In tega naj bova midva vesela in naj zahvaljujeva Boga in rediva vso to golazen! Ne, ne!»

In Tona se je razjezil kakor v sanjah in je začel s svojimi podkovanimi čevlji mendrati nebogljeni drobiž, ki je vreščal in begal po tleh in se skušal skriti, a zaman. Tonove jezne oči so švigale sem in tja in dokler je kaj stopicalo po kuhinji, ni odnehal, čeprav ga je Polona za božjo voljo prosila, naj ne bo tako krvoločen in naj se usmili nedolžnih otročičkov.

»Kakopa, pustim naj jih, da se bo nama vsa vas smejala in bi se devet fará daleč norčevali iz naju in bi imela Gozdulja veselje, kakršnega gotovo čaka s to svojo coprnijo! Ne pa ne!»

Ko je po kuhinji vse utihnilo, se je Tona pomiril, sédel na klop ob ognjišču in pljunil.

»Tako, Gozdulja, zdaj jih pa obudi ali spremeni spet v bob, če moreš!« je dejal.

Polona je bila tiho. Žal ji je bilo, da je mož pomendral vse do zadnjega. Vzela je metlo in ko jih je pometala na kup, so se ji rosile oči. Nič ni prav verjela, da bi bila ta nenavadna stvar Gozduljino delo, oporekati možu pa si ni upala. In je molila, ko je razgrnila na tleh bel prtič in pobrala vanj drobcena trupelca, vsa tako nekrščansko pokvečena. S prtičem in motiko je potem odšla iz hiše na zelnik, ki sta ga imela tam v bregu, in začela kopati jamo za skupni grob žrtvicam močeve razdražene jeze. Ko je zasula jamo in jo z

motiko poravnavala, je prišla mimo iz gozda s svojim zvestim črnim spremlevalcem Gozdulja.

»Hihihi, Polona, ali ogrebaš bob?« jo je vprašala.

»Bob!« je kratko odvrnila Polona, a jo je pri priči zapekló, kaj če se je zlagala. Vzela je motiko in odšla z zelnika, ne da bi se zmenila za Gozduljo, ki se ji očitno ni nikamor mudilo. Črninu še manj. Okoli zelnika je začel vohati in ko se je Polona z motiko umaknila, je renčé privohal do gomilice in preden ga je mogla odgnati, je z gobcem in prednjima nogama razbrskal in razgrebel prst in že hlatal po trupelcih in jih grizel in požiral ter ježno gledal, da bi se mu žena z motiko ne upala približati.

Res se mu ni upala, samo križala se je.

»Hihihi, Polona, to je bob, to je bob! Odkdaj pa ste pri vas tako na obilnem, da vam preostaja meso, tako mehko meso, in ga kar zagrebaš? Hihihi, to so se morale zgoditi čudne reči, čudne reči...!«

Črnin je dokončal svoje delo, obliznil si je gobec in jo zadovoljen ubral za Gozduljo, ki se je še vedno hihitala in se že bližala gozdu.

»Bog te odvrni in sveti križ božji!« je Polona še rekla, ko je pogledala za njo, in se vrnila v hišo.

(Dalje.)